

Міністерство освіти і науки України
Північно-Східний науковий центр НАН України та МОН України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**73-ї наукової конференції професорів, викладачів,
наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

Том 1

21 квітня – 13 травня 2021 р.

Полтава 2021

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ

Будь-який професійний перекладач стикається із необхідністю перекладу спеціальних термінів з того чи іншого напрямку або роду діяльності, йому доводиться вирішувати проблему розуміння сенсу таких вузькопрофесійних текстів. Для того щоб здійснити грамотний і найбільш точний переклад, треба знати основну специфіку перекладу термінів. Науково-технічні тексти виявляють цілий ряд граматичних, лексичних і стилістичних особливостей, що становлять особливу складність для перекладача, так як дані тексти розраховані, в основному, на певні професійні групи, які володіють специфічними екстралінгвістичними знаннями, і, отже, вимагають особливо ретельного аналізу.

Проблема перекладу термінології залишається особливо актуальною в наші дні науково-технічного буму і особливо в сфері технічного перекладу. Правильний переклад технічних термінів є одним із найважливіших аспектів будь-якого перекладацького проекту. Сучасні компанії, що працюють на міжнародному рівні, розуміють, що узгодженість термінів лежить в основі розуміння сенсу, і всерйоз займаються термінологічною роботою, уточнюючи терміни, які можуть призвести до непорозумінь. Вони розробляють спеціальні термінологічні бази даних, що містять не тільки вузько профільну термінологію, специфічну для даної галузі, але і термінологію, яка не є загальнопринятною [1 - 4].

Останнім часом термінологічна робота здійснюється в широких масштабах, проте до цих пір немає точних відповідей на ряд ключових питань, особливості перекладу термінів – один з них.

У цілому і в англійській, і в українській мовах, у всіх текстів даного типу, як вказує В. Н. Комісаров [6], виявляється переважне використання науково-технічної термінології. Термінами В. Н. Комісаров називає слова і словосполучення, що позначають специфічні об'єкти і поняття, якими оперують фахівці певній галузі науки чи техніки.

А. А. Реформатський [5] визначає терміни «як однозначні слова, позбавлені експресивності». С. В. Грінев [2] характеризує термін «як спеціальну номінативну лексичну одиницю (слово або словосполучення) спеціальної мови, прийняту для точного найменування спеціальних понять». У період бурхливого розвитку науки багато термінів стали проникати в загальнолітературну мову і стали відомі навіть не фахівцям. Вони стали називатися загальнонауковими термінами, які використовуються в різних галузях знань і належать науковому стилю мовлення в цілому: експеримент, адекватний, еквівалент, прогнозувати, гіпотетичний, прогресувати, реакція і т. д. Щоб досягти адекватності при перекладі термінів, важливо зрозуміти взаємозв'язок терміна і тексту,

більш того, потрібно розуміти і ситуацію використання структурних і семантичних типів термінів. Також необхідно знати основні способи перекладу [7]. Таким чином при перекладі технічних текстів можуть виникати такі труднощі:

1. Багатозначність.
2. Багатокомпонентність.
3. Незнання термінології українською мовою.
4. Реалії.

Зазначені труднощі перекладу термінів, роз'яснення, як їх долати, повинні допомогти перекладачеві у досягненні точності, адекватності перекладу, в мінімізації помилок. Для цих цілей треба також звертати увагу на основні способи перекладу, знати специфіку галузі. В цілому технічний сектор поєднує у собі масу технологій із різних галузей знань, таких як інженерна справа, хімія, геологія, страхування, бухгалтерія та ін. Цю термінологію теж потрібно знати. Більш того, з появою нових технологій, обладнання, напрямків діяльності компанії часто розробляють власну термінологію, про яку також необхідно мати уявлення.

Література

1. Бреус Е.В. *Основы теории и практики перевода с русского языка на английский: Учебное пособие.* Москва: УРАО, 2004. 208 с.
2. Гринев-Гриневиц С.В. *Терминоведение: Учебное пособие.* Москва: Издательский центр «Академия», 2008. 307 с.
3. Думитру Е.Ш. *Структурно-семантический анализ русской терминологии нефтедобычи: Дис. канд. фил. наук.* Москва, 2003. 120 с.
4. Ефремов А.А. *Когнитивные и структурно-семантические особенности метафорических терминов (на материале терминологии американской нефтегазовой отрасли): автореф. дис. ... канд. филол. наук.* Майкоп, 2013. 28 с.
5. Карабан В.І. *Переклад англійської наукової і технічної літератури: Посібник.* Вінниця: Нова книга, 2002. 564 с.
6. Комиссаров В.Н. *Теория перевода (лингвистические аспекты): Учебник.* Москва: Высшая школа, 1990. 253 с.
7. Мангура С.І. *Деякі особливості перекладу англійської нафтогазової термінології українською мовою. Інноваційні технології у контексті іншомовної підготовки фахівця: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. 2 квітня 2015. – Полтава, 2015. С.95–98.*

УДК 811.112.2

*С.А. Астахова, викладач
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

DEUTSCHER ORTSNAMENSCHATZ. SLAWISCHE INTEGRATE

In der neueren Zeit wächst das Interesse der Namenforscher, für die Probleme der Integration der ehemals slawischen, genauer altsorbischen (aso.) und altpolabischen (apolb.) Ortsnamen, wobei hauptsächlich auf die Siedlungsnamen (Oikonyme) das Augenmerk gerichtet wird.